

صنایع نرم، صنایع خلاق و صنایع فرهنگی، پیشران اقتصادی آینده

سازمان استان گیلان
معاونت فرهنگی

عنوان کار: صنایع نرم، صنایع خلاق و صنایع فرهنگی، پیشران اقتصادی آینده

سازمان استان گیلان
معاونت فرهنگی

دفتر مطالعات فرهنگی

مدیر اجرایی: زهرا جنسی

تهیه و تنظیم: محصومه مسینی زهنده

طراح: محمد شیدا

آدرس: استان گیلان، رشت، تقاطع غیرهمسطح نیایش، نبش خیابان نامجو، سازمان

جهاد دانشگاهی استان گیلان. کدپستی: ۱۳۹۹۵-۴۱۹۳۸، شماره تلفن: ۰۲-۳۳۳۶۲۴۶۱

آدرس سامانه رویتاب و اینستاگرام

@Gilanfjd ، Roytab.ir

صنایع نرم، صنایع خلاق و صنایع فرهنگی، پشیران اقتصادی آینده

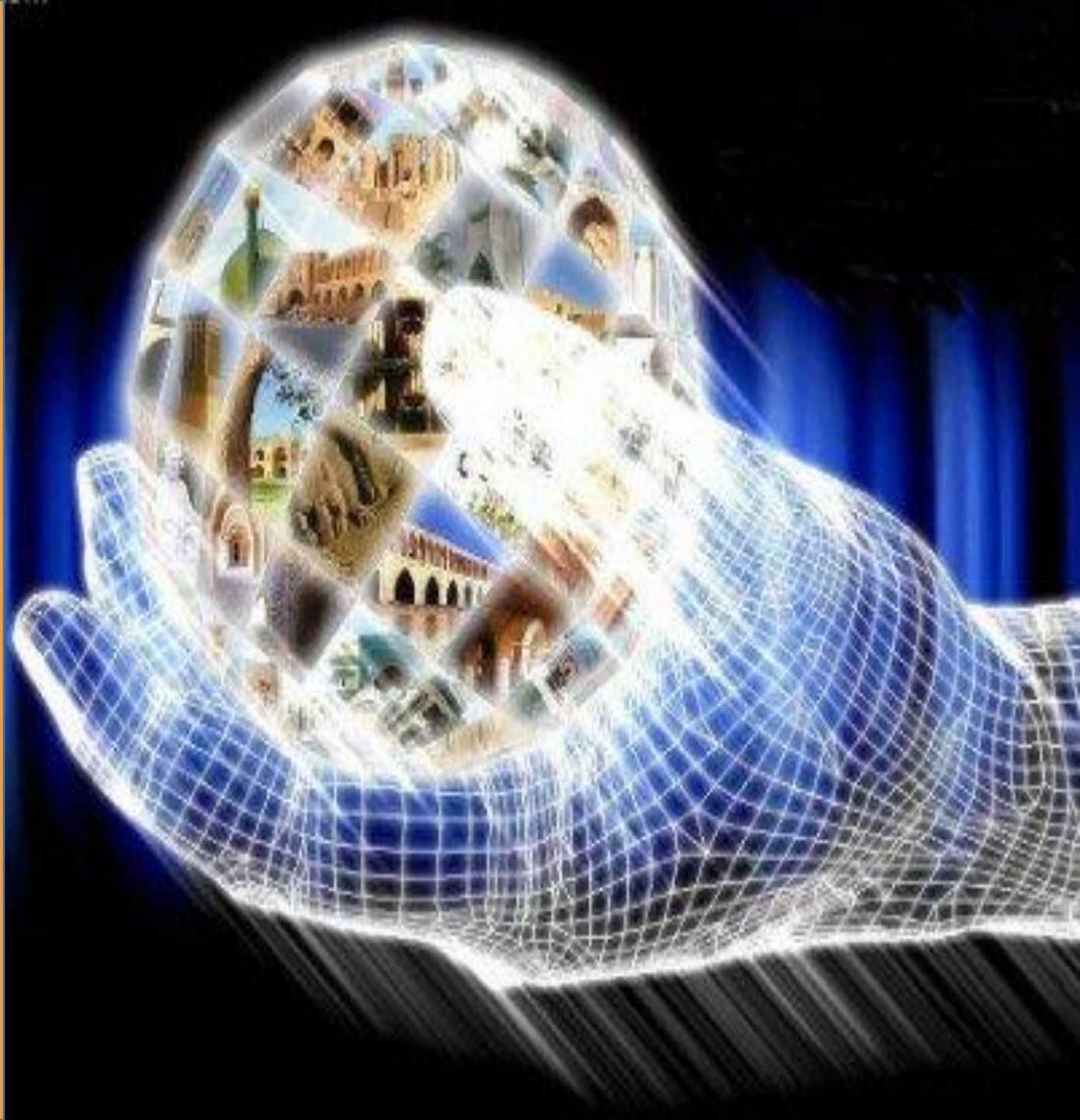
❖ صنایع فرهنگی به طیفی از صنایع نرم اشاره دارد که کارکردهای اجتماعی تعریف شده و مشخصی دارند و مانند هر صنعت دیگری و حتی بیش از اغلب صنایع موجود، می توانند مولّد ارزش افزوده ی اقتصادی باشند.

❖ صنایع فرهنگی برای تولید کالاهای مد نظر خود، به جای بهره گیری از مواد اولیه طبیعی و معدنی، از برونزادهای فکری و ذوقی انسان که ماهیت هنری و فرهنگی دارد، استفاده می کنند.

❖ کالاهای فرهنگی بر خلاف سایر کالاهای ارزش فیزیکی و مادی ندارند و ارزش واقعی آنها بر حسب محتوای آنها تعیین میشود. از این رو صنایع فرهنگی را صنایع محتوا یا وابسته به محتوا نیز می نامند.

صنایع فرهنگی روح
یا هسته اصلی صنایع
خلاق می باشند

دو ویژگی مهم صنایع فرهنگی

□ بعد فرهنگی که در حفظ و ترویج فرهنگ بومی برای کشورها مهم است و هم در بحث صادر کردن فرهنگ به دیگر کشورها.

□ بعد اقتصادی که هم پای ارزشهای فرهنگی، واجد ارزش اقتصادی قابل توجهی اند.

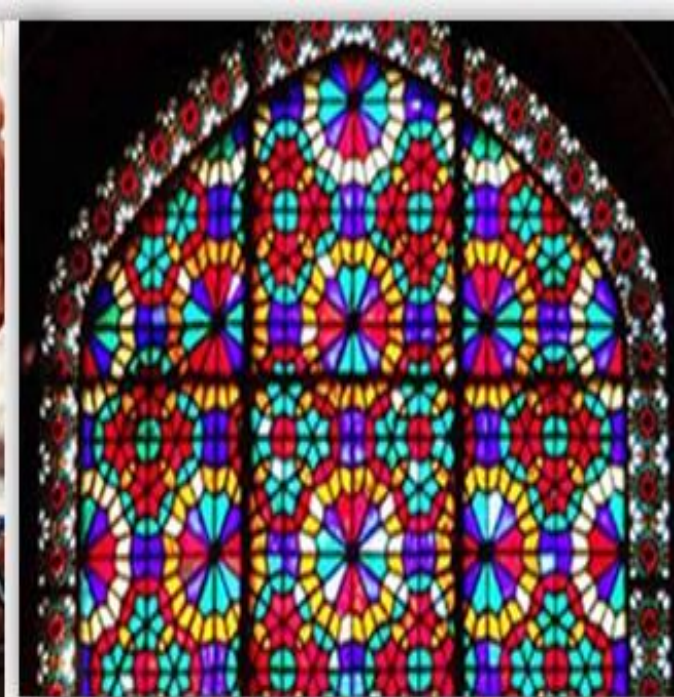
کالا، محصولات و صنایع فرهنگی

کالاهای فرهنگی: کالاهایی مصرفی که حامل ایده ها، نمادها و شیوه های زندگی بوده و کاربرد آموزشی، اطلاع رسانی و سرگرمی دارند و به خلق هویت جمعی کمک کرده و محصول خلاقیت فردی یا جمعی هستند.

۱- کالاهای فرهنگی خصوصی.

۲- کالاهای فرهنگی عمومی که حقوق مالکیت آنها بطور شفاف مشخص نیست مثل میراث فرهنگی.

۳- کالاهای فرهنگی ترکیبی که ترکیبی از کالاهای خصوصی و عمومی هستند.

صنایع فرهنگی دانش پیمان:

❖ در این زمینه صنعت بازی های رایانه ای و انیمیشن از اهمیت زیادی برخوردار است.

❖ بازی های رایانه ای یکی از جوان ترین صنایع موفق در دنیا محسوب می شود که توانسته است از نظر گردش سرمایه، گوی سبقت را از صنایع فیلم سازی دنیا برآید.

❖ آلمان و چین و آمریکا از کشورهای پیشرو در ساخت این سرگرمی های دیجیتالی می باشند و آمریکا به تنهایی توانسته است در سال ۲۰۱۷ بیش از ۳۶ میلیارد دلار از این صنعت درآمد کسب کند.

❖ از ویژگی های صنعت بازی سازی در جهان می توان به جوان بودن، ارز آوری، حضور فعال نوجوانان و جوانان در این حوزه، هوشمندی این صنعت، صادرات آسان و ایده محور بودن این صنعت، به عنوان مهم ترین علل قلمداد کردن آن در زمره صنایع دانش بنیان اشاره کرد.

❖ یکی دیگر از صنایع فرهنگی در این زمینه، انیمیشن است. کمپانی معروف والت دیزنی تنها با تولید چهار انیمیشن در سال، یک ششم درآمد نفتی ایران را بدست می آورد.

انیمیشن
یکی از دو صنعت رو به رشد جهان
تا سال ۲۰۲۵ است.

نقش صنایع فرهنگی در رونق تولید ملی

هنگامی که بحث از تولید ملی، ثروت آفرینی ملی، اشتغال زایی و ... می شود، نگاه ها ابتدا به سمت صنایعی چون نفت، گاز، پتروشیمی، خودروسازی، فولاد، سیمان و ... می رود و دیگر صنایع چندان مورد توجه قرار نمی گیرد. در حالی که اگر شاخص های ثروت آفرینی، اشتغال زایی، رشد اقتصادی و ... را در نظر بگیریم، صنایع فرهنگی یکی از اولویت ها خواهد بود.

- با صنایع فرهنگی و خلاق، ارزش های فرهنگی کشور تولید کننده، به خوبی در سطح جهان تبیین، ترویج و تبلیغ می شود
- نفت تمام شدنی است ولی خلاقیت بشری، خیر!!!

وضعیت اشتغال در صنایع فرهنگی ایران

- ❖ سهم شاغلان ۱۰ سال به بالا ، در بخش فرهنگ، هنر، سرگرمی و تفریح در سال ۱۳۹۰ برابر با ۴٪ درصد بوده است. (مشاور رئیس بنیاد ملی نخبگان ۱۳۹۹/۱۱/۶)
- ❖ از حدود ۲۷۰۰ میلیارد دلار گردش مالی صنایع خلاق در دنیا، **عدد بسیار کوچکی** سهم کشور ما می باشد.
- ❖ سهم صادرات کالاهای فرهنگی و خلاق از کل صادرات غیر نفتی کشور در سال های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۳ به طور متوسط ۱/۲ درصد بوده است که البته با شیب نزولی همراه می باشد.

چالش های صنایع فرهنگی در ایران

- ❖ چالش اقتصادی: عمده محصولات صنایع فرهنگی با مشکلات پولی و مادی مواجه هستند و حتی نمی توانند روی این زمینه ها مانور بدهند و رشد کنند و در کل وابسته به کمک های دولت هستند.
- ❖ قاچاق کالاهای فرهنگی، نادیده گرفتن حق مؤلف، سرقت علمی و...
- ❖ سیاست تمرکزگرایی فرهنگی: در کشور کالاها و محصولات فرهنگی توسط خود حکومت، نظارت و کنترل می شود و شاید از این نظر گستره ی فعالیت این ها آزاد نباشد و این می تواند خودبه خود مشکل ایجاد کند.
- ❖ گسترش کمی و کیفی رسانه های ارتباطی ماهواره، اینترنت، روزنامه در سطح جهان. در واقع محصولات فرهنگی ما وارد رقابت نابرابر جهانی شده اند.

عنازل توجه و سرمایه گذاری گسترده در صنایع فرهنگی

صنایع فرهنگی برای توسعه فرهنگ و ارزش های مطلوب آن ها وجود ندارد

اشتغال زایی ۲/۵ برابری نسبت به صنایع کارخانه ای

رشد اقتصادی ۲ تا ۴ برابری نسبت به صنایع کارخانه ای

برخلاف صنایع کارخانه ای آسیب ها و آلودگی های زیست محیطی ندارند

دستیابی به هژمونی فرهنگی: نظیر کارکرد هالیوود برای آمریکا

آینده ی کشورها و شهرهای موفق اغلب با صنایع فرهنگی/ صنایع خلاق رقم می خورد.

قلب تپنده ی صنایع نرم
و خلاق،
صنایع فرهنگی است.

• صنایع فرهنگی بیان کننده هویت ملی - مذهبی هستند.

• صنایع فرهنگی اطمینان و اعتماد به نفس ایجاد می کنند.

• صنایع فرهنگی تسهیل کننده درک متقابل هستند.

• صنایع فرهنگی مشوق جریان آزاد ایده ها هستند.

• صنایع فرهنگی نمایانگر تعلق می باشند.

تحلیل جغرافیایی و منطقه‌ای از آمار درآمدهای صنایع فرهنگی جهان

منطقه	درآمد (میلیارد دلار)	اشتغال (میلیون نفر)	سهم در GDP منطقه‌ای
آمریکای شمالی	۶۲۰	۴,۷	۲,۳٪
اروپا	۷۰۹	۷,۷	۳٪
آسیا	۷۴۳	۱۲,۷	۳٪
آمریکای لاتین	۱۲۴	۱,۹	۲,۲٪
آفریقا و خاورمیانه	۵۸	۲,۴	۱,۱٪

اقتصاد فرهنگ

❖ اقتصاد فرهنگ، شاخه ای کاربردی از علم اقتصاد است.

❖ اقتصاد فرهنگ را می توان کاربرد اصول، مفاهیم و نظریه های علم اقتصاد در جهت تبیین و تحلیل مسائل اقتصادی بخش فرهنگ و در نهایت ارائه خط مشی های سیاسی در جهت بهبود مدیریت اقتصادی فعالیت های فرهنگی ذکر کرد.

❖ اقتصاد فرهنگ می تواند به بررسی و تحلیل آثار و نقش فعالیت های فرهنگی در توسعه اقتصادی بپردازد.

❖ اقتصاد فرهنگ در بیان خیلی ساده، کسب در آمد از طریق تولیدات فرهنگی است.

اقتصاد فرهنگ در بیان خیلی ساده، کسب در آمد از طریق تولیدات فرهنگی است وضعیت و در آمد حاصل از اقتصاد فرهنگ، در ایران بسیار تاثیر دارد تا جایی که در صورت وجود اراده و شرایط لازم می توان از جایگزینی اقتصاد فرهنگ با اقتصاد نفت سخن گفت؛ امری که با کاهش شدید قیمت نفت سخن گفتن از آن خیلی آرمان گرایانه به نظر نمی رسد برای کشوری که می خواهد خود را از قید وابستگی به اقتصاد نفت برهاند سرمایه گذاری در بخش اقتصاد فرهنگ اهمیت ویژه ای دارد و تجربه کشورهای مثل تایلند، ترکیه، هند، یونان و برخی دیگر اثبات کرده است.

اقتصاد فرهنگ می تواند درآمدهای قابل توجهی را نصیب یک کشور کند و حتی در صورت برنامه ریزی فرهنگی درست به موتور محرکه توسعه اقتصادی آن کشور تبدیل شود. یکی از روشهای ارتقای سطح زندگی و رشد اقتصادی در هر کشور توسعه صادرات است که از جمله روشهای توسعه صادرات، افزایش و جذب درآمدهای ناشی از صنایع خلاق و صنایع فرهنگی هنری است و یکی از عوامل مهم در سنجش توسعه یافتگی یا عدم توسعه یافتگی یک کشور محسوب می گردد.

آثار فرهنگی اقتصاد فرهنگ در جمهوری اسلامی ایران

- ❖ تقویت هویت اسلامی و ایرانی تولیدکنندگان و مصرف کنندگان.
- ❖ جذب استعدادها در حوزه فرهنگ و علوم اسلامی.
- ❖ رونق کسب کار حول صنایع دستی و احیا میراث فرهنگی.
- ❖ اشتغال بانوان در عین حفظ نهاد خانواده و به حداقل رساندن آسیب پذیری خانواده ها.
- ❖ ترویج مفاهیم و ارزشهای انقلاب اسلامی.
- ❖ آسیب زایی به مراتب کمتر از دیگر فعالیت های تولیدی نسبت به حفظ محیط زیست.